

УДК 336.368.03

РИЗИКИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ФІНАНСОВУ СТІЙКІСТЬ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ

Студ. І.П. Козубей, гр. МГФБ-1-16

Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Мета цього дослідження — сформулювати сутність понять "ризик" та "страхові ризики", проаналізувати їх специфіку та вплив на фінансову стійкість страхових компаній.

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження виступають ризики, притаманні страховим компаніям, та фактори їх впливу.

Методи та засоби дослідження. З огляду на мету та завдання дослідження в якості основних наукових методів було обрано теоретичні аналіз та узагальнення.

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів. Наукова новизна полягає у систематизації вивчення впливу певних видів ризику на фінансову стійкість страхових компаній та дослідження розповсюдженого у діяльності страхових компаній явища неповної фінансової стійкості.

Результати дослідження. За своїм характером діяльність страховика є доволі різноспрямованою та передбачає як проведення страхових і перестрахових операцій, так і здійснення інвестиційної та фінансової діяльності. Саме тому, фінансова стійкість страхової компанії залежить від значної кількості ризикоутворюючих факторів.

Ризик у страхуванні має специфічні риси. У цій сфері він є щонайменше двоаспектним, адже страхова компанія у своїй діяльності зазнає впливу двох великих груп ризиків, а саме: ризиків, що надходять від страхувальників, і ризиків страховика, як будь-якого іншого суб'єкта господарювання. Отже, багатоаспектність ризику у страхуванні зумовлена специфікою діяльності страхових компаній, які за плату приймають на себе ризики третіх осіб.

Страхові компанії у своїй діяльності спроможні наражатися на різноманітні ризики, такі як:

- стратегічний;
- ринковий;
- страховий;
- операційний;
- інформаційний.

У результаті екстремальної реалізації будь-який із ризиків може мати нищівні наслідки для страхової компанії.

На нашу думку, окремої уваги заслуговує розгляд специфіки страхового ризику, в структурі якого вважаємо за доцільне виділити специфічні складові: андеррайтингову, кредитну й ліквіднісну.

Андеррайтингова складова страхового ризику характеризується ймовірністю страхової компанії понести збитки або не отримати відповідний дохід у зв'язку з некваліфікованим і неефективним проведенням роботи з прийому ризиків на страхування чи перестрахування, зокрема, з оцінки ризиків, визначення можливостей їх страхування чи перестрахування і впливу на збалансованість страхового й перестрахового портфелів інших ризикоутворюючих факторів.

Кредитна складова страхового ризику характеризується ймовірністю виникнення у страхової компанії збитків унаслідок невиконання, невчасного або неповного виконання контрагентами фінансових зобов'язань перед страховою компанією відповідно до умов укладених договорів страхування та перестрахування, договорів, пов'язаних з розміщенням тимчасово вільних коштів, та інших договорів.

Ліквіднісна складова страхового ризику характеризується ймовірністю виникнення збитків унаслідок неспроможності страхової компанії забезпечити виконання своїх зобов'язань у повному обсязі, що пов'язано з неможливістю швидкої конверсії фінансових активів у платіжні засоби без втрат. Ця складова виникає в результаті незбалансованості фінансових активів і фінансових зобов'язань страховика (у тому числі внаслідок невчасного виконання фінансових зобов'язань одним чи декількома контрагентами страхової компанії) та/або виникнення непередбаченої необхідності швидкого й одночасного виконання страховою компанією своїх фінансових зобов'язань.

Наслідком реалізації будь-якого з наведених вище ризиків можуть бути локальні, а за певних обставин – і системні збої в діяльності страховика. Викликати їх можуть не лише недоліки цієї діяльності, а й фундаментальні причини макроекономічного характеру.

Водночас, зважаючи на те, що діяльність страхових компаній має певну специфіку, при розгляді цієї діяльності обов'язково слід урахувати ще один тип ризику – ризик неповної фінансової стійкості, наявність і рівень інтенсивності якого залежать від усіх розглянутих вище ризиків та їхніх складових.

Ризик неповної фінансової стійкості визначається як ймовірність порушення налагодженого кругообігу коштів у межах сфери діяльності страхової компанії в зв'язку з проявом одного або більшої кількості ризикоутворюючих факторів стратегічного, ринкового, страхового (його андеррайтингової, кредитної та ліквіднісної складових), операційного та інформаційного ризиків, на такому рівні, який спричиняє неспроможність виконання страховиком суспільно визначеної ролі в економіці. Наслідком цього може бути втрата страховою компанією частини своїх фінансових ресурсів або недоодержання доходів.

Ризик неповної фінансової стійкості проявляється як можливість подій, невизначена за часом і/або місцем настання та обсягами нанесеної шкоди, реалізація яких спроможна негативно впливати на досягнення поставлених страховою компанією цілей. Управління ризиком недотримання фінансової стійкості є одним з ключових завдань у діяльності страхових компаній. Це зумовлено рядом факторів. По-перше, управління ним здійснюють опосередковано шляхом управління іншими ризиками, від яких він залежить. По-друге, ризик фінансової стійкості є основною формою генерування прямої загрози не лише втрати страховиком стійкого становища, але і його банкрутства. По-третє, в умовах постійного залучення потенційних страхувальників і, відповідно, розширення страхового поля, страховик запроваджує нові страхові продукти та технології їх продажу, які посилюють ризиковість страхового бізнесу. По-четверте, значне зростання масштабів та розширення сфер діяльності потенційних страхувальників, зумовлене появою абсолютно нових технологій, в свою чергу, спричиняє виникнення нових загроз і небезпек для страховика.

Висновки. Зростає значення страхування в міжнародній економіці, що, у свою чергу, пов'язано з розвитком інтеграційних і глобалізаційних процесів. Зазначені процеси у фінансовій сфері зумовлюють транскордонне переміщення страхових капіталів, а також збільшення частки капіталу нерезидентів у структурі страхового капіталу багатьох держав світу, в тому числі й України. В зв'язку з цим зростає значущість питань забезпечення повної фінансової стійкості страхових компаній.

Ключові слова. Ризик, страхові ризики, фінансова стійкість страхової компанії, управління ризиком неповної фінансової стійкості.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ткаченко Н.В. “Ризики діяльності страхових компаній: теоретичний аспект”
2. Ткаченко Н. В. “Фінансова стійкість страхових компаній”
3. Сінельник В. В. “Управління ризиками у системі забезпечення фінансової стійкості страхових компаній”.